

Pihla Keto-Huovinen kok ym.

Kirjallinen kysymys hallituksen toimenpiteistä viranomaisten maalittamiseen puuttumiseksi

Eduskunnan puhemiehelle

Jokaisen suomalaisen tulee voida tehdä työtään rauhassa ilman uhkia. Viime vuosina erityisesti turvallisuusalan viranomaiset ovat kohdanneet uudenlaisen uhkan työnsä tekemiselle, ns. maalittamisen. Maalittamisessa pyritään vaikuttamaan työtään tekevään virkamieheen tietyn tämän tekemän päätöksen tai käsittelemien asioiden vuoksi. Maalittamisella pyritään vaikeuttamaan eri tavoin työntekijän mahdollisuuksia suorittaa työnsä. Käytännössä esimerkiksi saatetaan pyrkiä loukkaamaan työntekijän kunniaa, aiheuttamaan pelkoa omasta turvallisuudesta tai häiritsemään kotirauhaa.

Maalittamista on tarpeen käsitellä eri ilmiönä kuin vihapuhetta. Maalittamisessa voi olla kyse kielteisellä julkisuudella tai sillä uhkaamisella tapahtuvasta vaikuttamisesta viranomaistoimintaan, mutta se voi tapahtua myös muuten kuin julkisesti. Maalittamisessa ei ole kyse yksittäisistä sosiaalisen median kannanotoista tai annetusta kovasanaisesta asiakaspalautteesta, vaan laajemmasta systemaattisesta toiminnasta, jolla pyritään vaikeuttamaan työtehtävien hoitamista.

Turvallisuussektorin eri viranomaiset ovat esittäneet, että maalittamiseen tulisi puuttua muiden toimenpiteiden lisäksi lainsäädäntöä muuttamalla. Laamannit esittivät yhdessä joulukuussa 2018 lainsäädännön muuttamista. Tämän aloitteen pohjalta oikeusministeriö katsoi, ettei muutoksia sääntelyyn olisi tarpeen tehdä. Tänä keväänä Poliisihallitus esitti lainsäädännön muutosta, jolla annettaisiin kenttäpoliisille nykyistä parempi anonymiteetti kentällä siirtymällä nimitunnisteesta suojatumpaan tapaan tunnistaa poliisi.

Kesäkuussa Poliisihallitus, valtakunnansyyttäjän virasto ja käräjäoikeuksien laamannit esittivät lainsäädäntötoimiin ryhtymistä maalittamiseen puuttumiseksi. Esityksessä ehdotettiin, että tietyt mallittamisen hallintaan osin soveltuvat rikoslain kriminalisoinnit (mm. laitton uhkaus, kunnianloukkaus ja yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen) muutettaisiin asianomistajarikoksista virallisen syytteen alaisiksi rikoksiksi silloin, kun rikoksen kohteena on virkamies, työntekijä tai näiden läheinen, virkamiehen tai työntekijän työtehtäviin liittyvistä syistä. Lisäksi esityksessä ehdotettiin erillistä kriminalisointia, joka kattaisi maalittamisen eri ilmenemistavat, kuten joukkovoiman käytön sosiaalisessa mediassa tai virtuaalisen alustan tarjoamisen maalittamiselle. Kolmanneksi esityksessä ehdotettiin viranomaisten oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan sääntelyn kokonaistarkastelulle pohjautuvan lainsäädäntöhankkeen aloittamista. Esityksen mukaan lainsäädännön tulisi mahdollistaa virkamiehen aseman ennakkollinen parantaminen oi-

Kirjallinen kysymys KK 45/2019 vp

keudenkäyntikulujen korvaamisen osalta sekä asianomistajan että rikosasiassa epäillyn asemassa nykyistä kattavammin.

Heinäkuun alussa Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry, Suomen Lakimiesliitto ry, Suomen Syyttäjähdistys r.y., Suomen tuomariliitto ry ja Suomen Kihlakunnanvoudit r.y. ilmoittivat tukevansa esitystä kaikilta osin.

Viranomaisten ja henkilöstöjärjestöjen esittämään huoleen tulee puuttua mahdollisimman pian.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millaisiin lainsäädäntötoimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä viranomaisten maalittamiseen puuttumiseksi ja maalittamisen uhrien suojelemiseksi?

Helsingissä 5.7.2019

Pihla Keto-Huovinen kok
Kari Tolvanen kok